

> Retouradres Postbus 18601 2502 EP Den Haag

Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
De heer G. Moes
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Datum	Pagina	Kenmerk
30 oktober 2025	1 van 3	2025-0000548144

Betreft
Wetgevingsadvies diploma's archivariissen

Geachte heer Moes,

Op 18 september 2025 heeft u het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (hierna: ACOI) op grond van het bepaalde in artikel 7.2, derde lid, van de Wet open overheid (hierna: Woo) gevraagd om advies over het concept voor een algemene maatregel van bestuur met nadere regels voor diploma's van archivariissen werkzaam bij overheidsorganen: het Besluit diploma's archivariissen (hierna: het Besluit).¹

Kern advies

Het ACOI is positief over de inhoud van het Besluit. U geeft hiermee invulling aan het aangenomen amendement van het kamerlid Mohandis om de diploma-eis in de nieuwe Archiefwet te handhaven.² Het Besluit zorgt ervoor dat straks, onder de nieuwe Archiefwet, meer verschillende diploma's zullen kwalificeren als geschikte vooropleiding voor een archivaris. Die verruiming is hard nodig om mensen te blijven interesseren voor dit belangrijke en veelzijdige beroep. Het is daarbij wel belangrijk dat die verruiming duidelijk afgebakend is. Dat is nu niet het geval. ACOI stelt daarom voor het desbetreffende artikel aan te passen.

Het Besluit diploma's archivariissen: waar gaat het over?

In het oorspronkelijke voorstel voor modernisering van de Archiefwet 1995 had de minister opgenomen dat de archivaris moet worden aangewezen op basis van zijn kennis en kunde

¹ Tekst zoals gepubliceerd op 15 september 2025 ([Overheid.nl | Consultatie Besluit diploma's archivariissen](https://overheid.nl/consultatie/besluit-diploma-s-archivariissen))

² Kamerstukken II 2023/24, 35 968, nr. 32.

(vergelijkbaar met de functionaris gegevensbescherming). Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel heeft de Tweede Kamer besloten om in de nieuwe Archiefwet 20XX de diploma-eis te handhaven.³ Nadere regels hiervoor staan in het concept Besluit.

Op dit moment kan men alleen bij de Universiteit van Amsterdam, bij de Hogeschool van Amsterdam en de Reinwardt Academie een diploma Archivistiek (A of B) behalen. De minister heeft alleen deze opleidingen erkend en dat betekent dat overheidsorganisaties alleen mensen met dat diploma kunnen aanstellen als archivaris.⁴ In het voorstel voor het Besluit worden de mogelijkheden uitgebreid. Ook andere leergangen of modules (gerekend in 'onderwijseenheden') in andere relevante vakgebieden op wo- of hbo-niveau gaan meetellen.

Rol en wettelijke taken van de archivaris

Het staat voor het Adviescollege als een paal boven water dat we bekwame en bevlogen mensen moeten aanstellen als archivaris. Het staat niet met zoveel woorden in de Archiefwet, maar de bedoeling is dat de archivaris aan het hoofd staat van de archiefdienst. De archivaris is volgens de wet immers verantwoordelijk voor de dossiers die blijvend worden bewaard, het is zijn opdracht om dit erfgoed voor ons allemaal goed te beheren en te ontsluiten. De archivaris is ook betrokken bij de informatiehuishouding van overheidsorganisaties in zijn verzorgingsgebied. Zo adviseert hij op grond van de wet bijvoorbeeld over bewaartermijnen. Archivarissen van decentrale archiefdiensten zijn bovendien toezichthouder, wat betekent dat zij volgen en beoordelen of 'hun' gemeenten, provincies of waterschappen het informatiebeheer goed op orde hebben. Voor de centrale overheid is er een aparte toezichthouder, de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, maar de Rijksarchivaris is wel een belangrijke gesprekspartner voor informatiemanagers bij de Rijksoverheid.

Beoordeling concept Besluit

ACOI vindt het voorgelegde Besluit een goede stap, om een aantal redenen:

- Ten eerste sluit de verruiming aan bij de digitale praktijk. Werken aan en met digitale informatie vraagt om interdisciplinaire kennis en samenwerking. Het vak van 'archivaris' is veelzijdiger en complexer en dat kan niet langer in slechts twee of drie tevoren erkende opleidingen gegoten worden.
- Ten tweede moedigt de verruiming andere universiteiten en hogescholen aan om ook goede leergangen of modules te ontwikkelen voor de potentiële archivaris.
- Ten derde kunnen overheden werven uit een bredere pool van kandidaten. Mensen met andere kennis en ervaring komen voortaan ook in aanmerking om aangesteld te worden als archivaris.

Het gaat er uiteindelijk om dat er goede mensen aan het hoofd van een archiefdienst staan. Mensen die niet alleen het vak verstaan, maar die ook een organisatie kunnen leiden, die een boegbeeld willen zijn voor alle informatie- en erfgoedprofessionals, die verbindingen weten te leggen met bestuurders en met de rest van de samenleving. Zulke mensen zijn er gelukkig nu ook al wel, ook in leidinggevende functies bij de archiefdiensten. Maar als ze niet het 'juiste' diploma hebben, dan mogen zij nu geen formele handtekeningen zetten voor wettelijke taken. Dat moet dan een collega doen die wel het vereiste diploma heeft. Bij decentrale overheden mag in die

³ Kamerstukken II 2023/24, 35968, nr. 32

⁴ In de Europese Unie kennen naast Nederland alleen de volgende vijf landen een verplichte diploma voor het beroep archivaris: Bulgarije, Hongarije, Kroatië, Roemenië en Slovenië. Bron: EU [Regulated Profession Database](#).

gevallen eventueel de gemeentesecretaris tekenen. Dat is natuurlijk gekkigheid waar een einde aan moet komen. We moeten geen U-bocht constructies verzinnen om de moderne realiteit in overeenstemming te brengen met verouderde wetgeving. En als het nieuwe Besluit doorgaat, zijn we daar deels vanaf. Naast de door de minister aangewezen diploma's Archivistiek A en B, gaan immers ook leergangen en modules in ander relevante vakgebieden meetellen.

Voorgestelde aanpassing

ACOI adviseert u wel om artikel 2.2 aan te passen, over de alternatieven voor de opleidingen Archivistiek A en B. De huidige formulering is niet passend bij wetgeving. Het artikel laat overheidsorganen immers ruimte om geheel naar eigen inzicht te beoordelen welke opleidingen in hun ogen voldoen. Het artikel geeft wel een lijst van voorbeelden - zoals informatiemanagement, informatierecht en collectiebeheer – maar die opsomming is niet uitputtend (limitatief). Het ACOI adviseert de opgenomen lijst alsnog limitatief te maken, en er een zogenaamde vangnetbepaling aan toe te voegen. Hierdoor kunnen onderwijsheden die niet onder de specifieke opsomming vallen, maar er wél nauw mee samenhangen, toch worden meegenomen. Een dergelijke limitatieve lijst met vangnetbepaling biedt overheidsorganen meer houvast, met behoud van nodige flexibiliteit.

Met vriendelijk groet,

Ineke van Gent
Voorzitter Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding